

Галина Мацюк

Українська мова

Практичний курс для іноземців
(за новою редакцією правопису)

Тернопіль
2022

Рецензенти:

Бугайова О. І. – кандидат філологічних наук, доцент.
Юкало В. Я. – кандидат філологічних наук, доцент.

Схвалено та рекомендовано до друку на засіданні науково-методичної ради Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя. Протокол № 4 від 19.04.2022 р.

Мацюк Галина Українська мова. Практичний курс для іноземців : навчальний посібник / Г. Мацюк. – 2-ге вид., випр. і допов. – Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2022. – 231 с.

Посібник містить фонетичний, лексичний та граматичний матеріал відповідно до чинного правопису, тести для самоперевірки та двомовний словник. Теоретична частина, викладена в таблицях, має пояснення англійською мовою. У практичній частині подано систему вправ та завдання для контролю знань.

Для іноземних здобувачів вищої освіти. Може бути використаний для вивчення української мови як іноземної на спеціалізованих курсах, додаткових заняттях, у мовних школах.

ЗМІСТ

Передмова (<i>Preface</i>).....	6
Значення графічних символів (<i>Meaning of graphic symbols</i>).....	7
Список скорочень (<i>List of contractions</i>)	8
Алфавіт (<i>Alphabet</i>).....	9
1 Іменник (<i>Noun</i>)	11
1.1 Назви істот, неістот (<i>Names of beings, non-beings</i>).....	11
1.2 Рід іменників (<i>Gender of the nouns</i>).....	14
1.3 Число іменників (<i>Number of the nouns</i>).....	16
2 Займенник (<i>Pronoun</i>)	19
2.1 Вказівні займенники (<i>Demonstrative pronouns</i>).....	19
2.2 Особові та присвійні займенники (<i>Personal and possessive pronouns</i>).....	20
2.3 Питальні займенники (<i>Interrogative pronouns</i>).....	23
3 Прикметник (<i>Adjective</i>)	26
4 Категорія відмінка (<i>Category of case</i>)	31
4.1 Називний відмінок (<i>Nominative case</i>)	32
4.2 Місцевий відмінок (<i>Locative case</i>)	32
4.2.1 Іменник (<i>Noun</i>).....	35
4.2.2 Прикметник (<i>Adjective</i>).....	40
4.2.3 Займенник (<i>Pronoun</i>).....	42
4.2.4 Місцевий відмінок на позначення часу (<i>Locative case to indicate time</i>).....	46
4.3 Знахідний відмінок (<i>Accusative case</i>)	49
4.3.1 Іменник (<i>Noun</i>).....	54
4.3.2 Прикметник (<i>Adjective</i>).....	56
4.3.3 Займенник (<i>Pronoun</i>).....	59
4.3.4 Знахідний відмінок на позначення напрямку руху (<i>Accusative case to indicate direction</i>)	63
4.4 Давальний відмінок (<i>Dative case</i>)	66
4.4.1 Іменник (<i>Noun</i>).....	70
4.4.2 Прикметник (<i>Adjective</i>).....	74
4.4.3 Займенник (<i>Pronoun</i>)	76
4.4.4 Давальний відмінок у безособових реченнях (<i>Dative case in impersonal sentences</i>).....	79
4.4.5 Давальний відмінок на позначення віку (<i>Dative case to indicate age</i>)	80
4.5 Родовий відмінок (<i>Genitive case</i>)	82
4.5.1 Іменник (<i>Noun</i>).....	84
4.5.2 Прикметник (<i>Adjective</i>).....	90
4.5.3 Займенник (<i>Pronoun</i>).....	92
4.5.4 Родовий відмінок на позначення напрямку руху (<i>Genitive case to indicate direction</i>)	95

4.5.5 Особливості вживання іменників з числівниками (<i>Peculiarities of the use of cases with numerals</i>).....	97
4.5.6 Родовий відмінок на позначення дати (<i>Genitive case to indicate date</i>).....	98
4.6 Орудний відмінок (<i>Ablative case</i>)	101
4.6.1 Іменник (<i>Noun</i>).....	105
4.6.2 Прикметник (<i>Adjective</i>).....	107
4.6.3 Займенник (<i>Pronoun</i>).....	109
4.7 Кличний відмінок (<i>Vocative case</i>)	111
5 Відмінювання деяких займенників (<i>Category of case of some pronouns</i>)	112
5.1 Займенники: <i>весь (увесь), вся (уся), все (усе), всі (усі)</i> (<i>"all"</i>).....	112
5.2 Займенник <i>себе ("oneself")</i>	113
5.3 Присвійні займенники: <i>свій, своя, своє, свої ("one's")</i>	113
5.4 Неозначені займенники (<i>Indefinite pronouns</i>).....	116
6 Прийменник (<i>Preposition</i>)	117
7 Дієслово (<i>Verb</i>)	121
7.1 Теперішній час (<i>Present tense</i>).....	123
7.2 Минулий час (<i>Past tense</i>).....	130
7.3 Майбутній час (<i>Future tense</i>).....	132
7.4 Види дієслів (<i>Category of aspect</i>).....	135
7.5 Дієслова з «-ся» (<i>Reflexive verb</i>).....	140
7.6 Дієслова руху (<i>Motion verbs</i>).....	141
7.7 Похідні дієслова (<i>Derived verbs</i>).....	147
7.8 Умовний спосіб (<i>Conditional mood of the verbs</i>).....	149
7.9 Безособові форми дієслова (<i>Impersonal verb forms</i>).....	151
8 Прислівник (<i>Adverb</i>)	152
9 Ступені порівняння (<i>Degrees of comparison</i>)	158
10 Дієприкметник (<i>Participle</i>)	162
11 Дієприслівник (<i>Adverbial participle</i>)	165
12 Числівник (<i>Numeral</i>)	167
13 Година (<i>Hour</i>)	171
14 Пряма та непряма мова (<i>Direct and indirect speech</i>)	173
Тести для самоперевірки (<i>Tests</i>)	174
Додатки (<i>Appendices</i>)	206
Відповіді до тестових завдань (<i>Key to tests</i>)	210
Короткий українсько-англійський словник (<i>Short ukrainian-english dictionary</i>)	212
Список використаних джерел (<i>List of literature (used)</i>)	231

11 Прочитайте діалог. Запитайте вашого однокласника, де він живе та де мешкає його сім'я.

Микола: – Іване, ти живеш у Тернополі?

Іван: – Так, у Тернополі.

Микола: – Я також живу в Тернополі. А де ти тут живеш?

Іван: – Я живу в гуртожитку. А ти?

Микола: – Я у квартирі. А де живуть твої батьки?

Іван: – Вони живуть у селі. А твоя сім'я?

Микола: – Моя сім'я живе у Збаражі.

1.2 РІД ІМЕННИКІВ (The Gender of the Nouns)

В українській мові іменники мають рід. Є три роди: чоловічий, жіночий та середній. Рід іменника визначається за його закінченням.

In Ukrainian nouns have genders. There are three genders in Ukrainian: masculine, feminine and neuter. The gender of a noun can be determined by its ending.

Чоловічий рід (ч. р.) (він) (Masculine gender)	-[Ø]	стіл, сад, телефон, університет;
	-ь	день, тюль, біль, нежить;
	-й	рай, край, Андрій
Жіночий рід (ж. р.) (вона) (Feminine gender)	-о	тато, батько, Петро
	-а, -я	Микола, Юра, Ілля
	-а, -я	мама, сумка, вода, пісня, стеля; сім'я
Середній рід (с. р.) (воно) (Neuter gender)	-[Ø]	тінь, мідь, сіль, чверть, відповідь; піч, ніч, річ, розкіш, подорож; любов
	-ія	історія, аудиторія, лекція
	-о	коло, озеро, ліжко, молоко, яблуко, небо
	-е	поле, море, сонце, прізвище
	-я	волосся, обличчя, життя, знання; ім'я

4.3 ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК (Зн. в.)

(The Accusative case)

кого? (whom?) що? (what?)

про кого? (about whom?) про що? (about what?)

куди? (where to?) коли? (when?)

Уживається (Is used):

❖ як прямий додаток (as a direct object):

Що ти бачиш? – Я бачу *університет*.

Кого ти бачиш? – Я бачу *маму*.

❖ після прийменників: *про, за, на, через* (after the prepositions *about, for, through*):

Про кого ти думаєш? – Я думаю *про моїх батьків*.

За що ти дякуєш? – Я дякую *за квіти*.

❖ з дієсловами руху (*іти, ходити, їздити, летіти, бігти, стрибати*) для позначення напрямку (with the motion verbs (*to go, to fly, to run, to jump*) to indicate the direction):

Куди ти йдеш? – Я йду *в університет*. Я йду *на стадіон*. Я йду *на лекцію*.

Дієслова, після яких уживається знахідний відмінок

Недоконаний вид (що робити?)	Доконаний вид (що зробити?)	Приклади
бачити (бачу, -иш, -ить, -имо, -ите, -ать)	побачити (побачу, -иш, -ить, -имо, -ите, -ать)	Я бачу пташку в клітці. Ми побачимо їх завтра.
берегти (бережу, -еш, -е, -емо, -ете, -уть)	зберегти (збережу, -еш, -е, -емо, -ете, -уть)	Вони бережуть свої сили. Бережи одяг, доки новий, а здоров'я – доки молодий.
бити (б'ю, б'єш, б'є, б'ємо, б'єте, б'ють)	побити (поб'ю, поб'єш, поб'є, поб'ємо, поб'єте, поб'ють)	Не бий мене! Я поб'ю тебе.
боротися + за (борюся, -борешся, бореться, боремося, боретесь, брються)		Хворий бореться за життя. Університети мають боротися за абітурієнта.
брати (беру, -еш, -е, -емо, -ете, -уть)	взяти (візьму, -еш, -е, -емо, -ете, -уть)	Батько бере дитину на руки. Дідусь узяв торбинку й вийшов з хати.
брехати + про х – ш (брешу, -шеш, -ше, -шемо, -шете, -шуть)	збрехати + про (збрешу, -шеш, -ше, -шемо, -шете, -шуть)	Вона бреше про своє щасливе життя. Він збреше мені про неї.
будити д – дж (буджу, -диш, -дять, -димо, -дите, -дять)	розбудити (розбуджу, -диш, -дять, -димо, -дите, -дять)	Мою дочку треба завжди будити. Я розбуджу тебе, не хвилюйся.

КОРОТКИЙ УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ СЛОВНИК

Привітання, прощання – Greeting, farewell

Привіт! – Hi!

Доброго ранку! – Good morning!

Добрий день! – Good afternoon!

Добрий вечір! – Good evening!

Добраніч! На добраніч! – Good night!

Як справи? Як поживаєш (поживаєте)? – How are you?

Як життя? – How is your life?

Як Ваше здоров'я? – How are your health?

Дякую, ... – Thanks, ...

Добре (чудово)! – Good (great! fine!)

Дуже добре! – Very good!

Непогано! – Not bad!

Нормально! – OK!

У мене все гаразд. – I'm ok.

Так собі! – So-so!

Погано! – Bad!

Жахливо! – Absolutely awful!

Що нового? / Які новини? – What's new?

Нічого. / Ніяких. – Nothing. / All OK.

А у Вас (тебе)? – And you?

До побачення! – Good bye!

До завтра! – See you tomorrow!

До зустрічі! – See you!

На все добре! – Good luck!

Усього найкращого! – All the best!

Передай(те) привіт твоєму (вашому) другові! – Remember me to your friend!

Знайомство – Acquaintance

Як Вас (тебе) звати? – What's your name?

Мене звати ... – My name is ...

Як Ваше (твоє) прізвище? – What's your surname?

Моє прізвище ... – My surname is ...

Дуже радий познайомитися! – Glad to meet you!

Дуже приємно! – Nice to meet you!

Радий (рада) Вас (тебе) бачити! – Glad to see you!

Звідки Ви (ти)? – Where are you from?

Я з ... – I'm from ...

Де Ви народилися? – Where were you born?

Якої Ви національності? – What is your nationality?